

Излази Недјељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
за годину 6 ф., на по год.
и ф., на четврт године 1 ф.
3 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
годину 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
платеним писмима непо-
средне администрацији „Гл.
Црногорац“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ним на пошту у Котор.
Довиси шилу у уредниш-
ту. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме миље.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПARIЗ, 22 јула. Јучер су се по свој Француској изабрала обласна вјешта (conseils généraux); ренубриканци су добили 67 мјеста, а изгубили су их 78.

ЛИСАБОН, 22 јула. Краљ португалски кренуо је на пут; наурио је о њима Инглеску, Данску и Шветску.

ПARIЗ, 22 јула. Увјерава се да је Папа ријешо да пошаље свог апостоличког посланика у Пекинг те да ће за то француска влада свог посланика од Папе одавати.

БЕРЛИН, 26 јула. Новине јављају, да ће и Херберт Бисмарк (старији син гвозденог канцелара) поћи у Гастајн (гдје ће се састати цар Вилем са Тесарем).

ЛОНДОН, 26 јула. Оба дома парламента састала су се у прву заједничку сједницу, којој изабраше једнодушно Пила пресједником.

ГASTAJH, 26 јула. Тесар је стигао вечерас на 7 ура. Пред гостиницом купатила дочекао је Тесара принц Вилем, Бисмарк, Раје и сва њемачка пратња. Тесар је срдачно загрлио принца Вилема, пружио руку Бисмарку и пошао с принцом Вилемом у дворца купатила, гдје Га је чекао Цар Вилем и Царица у тријему. После пајерданијих поздрава пођу Нихова Величанства у камаре Цара њемачког.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

БУГАРСКА. О потоњим сједницама Собрања јављају сарајевској „Босније Пост“ ово:
„Најважнија расправа Собрања била је без икакве сумње, поред адресне дебате и гласања о приједлозима финансијским, данашња тајва сједница. Један час после те сједнице објавио је опозициони лист „Светлици“ невидовни предмет расправе. Војни министар је из небуха искао ванредни кредит од 36,175.500 франка и Каравелов је препоручио скупуштини да то одобри. Не може се замислити како се неистраниј дио народа превлао од тог исказа, при садашњим заплетеним политичким приликама. Вођа опозиције Цанков жестоко је напао то исказа; после његове одлучне пјаве оставила је сва опозиција скупуштину, а остали су усвојили једнодушно приједлог војног министра. — Као што се у Сријену говори, има војно министарство бугарско пуне руке посла спремајући мобилизацију.

Као што је познато, ријешило је бугарско Собрање одмах у почетку свог састанка, да се све покуша како би се опет народу бугарском повратила милост Русије. Тога ради је пресједник Собрања Стамбулов и пресједник министарства Каравелов био у дипломатског агента руског, да чују шта жели Русија од Бугарске, па да се понови старо пријатељство. Сад је присио одговор царско-руске владе на то питање и привремено повјерљивост послава Русије приопштио је тај одговор службено Стамбулову и Каравелову. Одговор гласи; „У чувствима Русије према Бугарској није настала никаква промјена, то је бу-

гарској влади врло добро познато. Но ова сама, бугарска влада, у таквијем је односима, да руској влади није могуће назначити јој какве било услове приближењу или се с њом упустити у подробнију расправу, јер без озбиљног и стварног јемства, што га руска влада никако не види, то би водило само новијем обманама. Према томе Русији не остаје друго по да престо посматра догађаје у Бугарској и да се према томе равна.“

ТУРСКА. — Сопунски губернатр послао је Порти овај службени извјештај: „Цијела крајина од Сереза и околине Демир-Хисара па до Мелника налази се у пуном устанку. Бугарски пандури придружили су се у станицима, који су се подијелили у чете од 10—15 глава и наговарају сав народ на устанак. Грци као да ће се привољети. Говори се да Шејх-улислам ради против Камил-паше, кога у Султана подржавају Инглези. — Тако јављају бар бечком „Таглату“ из Варне.

У Солун је допловила инглеска оклопница „Дредноут“ с војводом Единбуршким.

Грчки генерал *Коронајос*, који је послат у Цариград с особитим задатком, радио је у Солуну за удружење Грчке с Турском против словенске поспаве у Македонији и Арбанији.

Аустро-Угарска.

Јуче је био у Гастајну сјајни састанак Цара Вилема са Тесарем Францом Јосифом и Царшом Јелисаветом, те је најстарији владар најмлађе царевине имао прилике да загрли свог пријатеља, владоца најстарије царевине, и да витенски цјелива руку лијепој и вазда најмлађој Царици Јелисавети.

Шта је ту све докано — и ако се најријед може рећи да се неће много вијећати — то ће се у своје вријеме дознати. Но док се у западној половини монархије, у Аустрији, светкују ти скривити састанци, дотле се у источној половини, у Угарској, мути и облачи.

Осам дана прије царског састанка у Гастајну био је у Будапешти велики народни збор због промјена у војничкој управи те су толико раздражиле Мацаре. Загребачки „Србобран“ има о том збору овај брзојав:

„Покушај антисемита, да ладу народној скупуштини антисемитски карактер не пође за руком. Народа је било више хиљада скупушено. Ђаци се стараху да одрже ред и мир. У множини (6000 људи) бјеше заступника свију слојева грађанства али се највише истакоше ђаци и мали обртници, скупуштину је у кратко овако текла:

Посланик Геза Полоњи као пресједник поздравно је слушаоце, те је међу осталим рекао како је искрено поздравно народ нову еру по што се помирио са владом. Силан је новац трошен на заједничку војску, па је већ инак била антипатија према њој ишчезла, кад ал се у најновије доба отријезни земља. 21 мај 1886. могао би бити епохалан дан, онај дан, кад је у славном граду ове земље гроб њезина једнога непријатеља вијевница искићен („Abzug“). Ма да је такав поступак министар-пресједник, као некоректан означава, то је ипак Јанека аванзирао (Adzug). Ми морамо свој глас подићи, да се нико не тиска између владара и народа.

На то је барон Извор Кас говорио, да угар. народ жели, нека се патриотизам у војсци не сматра као злочин, нека војска престане правити државу у држави, за тим је прочитао резолуцију ирестама крајње јевине која гласи у кратко:

1. Недавно изашле објаве и мјере превисних кругова заједничке војске по-

вриједиле су достојанство мацарскога народа и народна скупуштину свечано протестује противу тога.

2. Мац. народ штити свога владоца увијек традиционалном вјерношћу, али треба да мац. народ у војсци гледа сигурне гаранције својега достојанства, устава и своје будућности, да између војске и грађанства слога влада и да се заједнички потпомажу, а да то буде, држимо да је јужно, да се државоправна самосталност наше отаџбине и истор. достојанство угар. краља и у војсци искрено призна и у живот стави.

Карло Етвени говори, да је данашња народна скупуштину врло важна, јер се тиче народне чести. Ова аустријско-угарска војска није аустријска, јер Аустрије и нема виђеје на свијету. Војска сматра младеж, која јој се даје за материјал, којим се као машинном рукује. Младеж се закљиче на црно жуту заставу на двоглавога орла а не на своју народну заставу на свој грб. У овој великој фабрици за државно јединство, које не постоји, не смије се говорити о краљу угар. него о цару, кога ми немамо. Јанеки није радио по својој глави. Онда је спомињао Фејерваријев позив на скупување прилога на Радекцијев споменик, по што је то мотивирао тијем, да је он са угар. пуковима побјеђивао. Тако звана традиција војске, отаџба је ова аустријска, зна само за поразе. Побједа 1849. год. стечена је туђом помоћу. Неувијени су у духу војске. Препоручује да се резолуција прими.

Ото Херман затијем говори, да кнежевци не заборава, да њихова моћ стоји на плећима народним. Ми не чинимо овђе партијске политике, него мац. нар политику и према Бечу окренити вишњемо: доле и не даље!“

Резолуција се прима са предлогом Вершаумовим, да је посланик Краљи у облику молбе посланичкој кући преда. Скупуштину се свршава.“

Холандија.

Оно страшило будућности, те је прије изабавило своје усмирене издачке гдје им није пута, у велику Русују, грозећи најсветијим симболима државе и народа, то страшило те га зову анархијом, социјалном револуцијом, и другим подобним тепањем, сад као да се радије појављује па свом дому и огњишту, по великијем обртничкијем градовима запада. Тек што се утишале раднички покрети у Америци, Инглешкој и Францеској, ево се диже радничка буна и у Амстердаму. Прва се граја почела у недјељу 13 јула, а изродила се из полицијске забране њеке нелегитимне пучке ире те се зове „јегуљин скок“. Тог дана било је неколико рањених, но до 9 часа вече било је већ све мирно. У понедјељник је народ још врло, ал није ускинило прије 5-ог часа вече. У тај час поче озбиљна битка, устали радници подигоше барикаде. Тада се појави војска, пјешадија и коњича, позове побуњене да се разплазе те, кад се ови томе не одазваше, стаде пуцати. Пуцало се више пута и војска се морала појачати, кад побуњени подигоше барикаде и на другијем мјестима. Тек око 1 часа по поноћи успије војска и полиција да савладају побуну. Тог дана било је 14 мртвијех, 34 рањених грађана, 2 војника и 40 полицајаца. Сјутра у јутру почеше се радници скупљати у народне зборове и опет је дошло до судара с војском.

О почетку побуне има бечки „N. V. Tagblatt“ овај подробни извјештај из Амстердама:

„У понедјељник на 4 часа по подне почело се показивати, да се нешто иза бријега ваља. Из радничкога краја што се зове Лијдеграхт и из мрнарскијех станова око луке стадоше ницати гомиле све јаче, с тољагама и штаповима у руди, и кретати праму средини града. За један час скупљало се у улицама према Пјацу Борсе хиљадама радника. У Кадверстрату

измакла је већ полиција испред велике навале народа. На позив полиције да се разилази кућама, одговорила је свијетина смејехом и поругљивим ријечима, па кад је полиција хтјела затворити неко момче те је ударило једног стражара палицом по руци, заузме се народ за њега и стражари морадоше га пуштити. Међутим се и на друге стране сукобио народ с полицијом. Са свијех страна летјяху кршеви као кима на полицију те ова узмицаше на све стране. Дотле се и у општинекој кући скупише општинеке власти. Тек што ту стиже глас да је свијетина савладала полицију а да је наумила сад јурипати на бореу, обрати се кнез (мер) амстердамски брзојавно војном командиром да му пошаље војске у помоћ. Услијед тога дође брзо 500 пјешадије и мрнарске војске, и неколико чета коњиче да чувају град. Но међутим је влада свијетине отела већи мах. Очекујући да ће војска доћи, употреједили су побуњени вријеме своје. Кад полицији узмицну разумјеше да долази војска, навале у Кадверстрату још једном на гомаљу, но камење се толико силно просеу на њих да опет живо узмакоше. При том буду 18 полицајаца и 4 грађана кршевица тешко рањена, а многи анархисти остали су рањени од сабаља полицајскијех. После те побједе крене језгра гомиле, под вођом социјалистичким Екхартом, кроз Кадверстрат преко Рембрантове Пјаче на Пјацу Борсе и ту се почме спремати, по наредби Екхартовој, велика војна обрана.

За тили час подигоше се огромне баркаде. Било је доста грађе за то од многијех кућа те се дозидују око борсе. Улазе на пјацу заградни великијем гредама и лизиним те их однадише с кућа, колима и т. д.; уз то брао пекинуше кадру и најмештај из кућа и бутига те их ошљачкаше. Кад је војска стигла, бјеше пјаца затворена са свијех страна. Командир позва грају три пута да напусти барикаде, одговор му бјеше кима од камења, а са барикаде запучаше револвери. Тада војска пође на јуриш, па особити налог војног министра Вајцела, који је брзојавно заповједио командиром да поступи најстрожије. Прво пође напријед 7-ишеснадијек пук и ескадрон хусара, мрнари су остали у заставу. Више од два сахата трајаше бој, док се пробно улазак од Рембрантове пјаче. 22 побуњеника остадоше мртви, 42 тешко рањени. Од полиције четворица су тешко, 40 лако рањених, од војника један рањен. Многи су бунтовници позатварани, међу њима Екхарт, у кој су се нашле пуне пушке и ножеви. Бунтовници су многе полицајце побачали у подрме, једног надзорника у канао, многе су бутиге поразбијали. Пјешадија бунтовне пјесме јуришила су на полицајско звање на Нордемаркту те га је бранио сам пресједник полиције Десбург. Само у подграђу Принсепрахту убијено је 13 социјалиста, а 23 је рањено.“

По потоњим гласовима стоје на челу социјалистичког покрета више кратки милионар Домела-Највенхује и радник Фортунн. Овај пошљедњи је затворен.

У Бриселу се спрема велики народни збор радника, у коме ће учествовати око 60.000 људи.

Читамо у страним новинама неке разговоре на које су бечки и пештански новинари навели заступника књ. црног. министра просвјете, г. Јована Павловића. Нама је мучно вјеровати да је г. Јов. Павловић он ако говорио новинарима те га узимаху на испит, као што читам у бечкијем новинама „Presse“ и „Wiener Allgemeine Zeitung“, кад је знао да су му ријечи намијењене јавности.

Но ако је г. Јов. Павловић пустио запста све оне ријечи те их споменуће новине објавише, ми морамо изјавити, да г. Јована Павловића није нико свластоио на онеке разговоре. Ако би пак ико мислио, да се у тијем разговору, ма у којој ријечи, огледа

министре књажа црногорске владе, можемо га увјерити, да г. Јован Павловић није виши чиновник у политици владе Његовог Височанства од ма ког другог чиновника који није посвећен тој струци.

Под насловом „Нови сукоб Срба и Бугара“ доноси загребачки „Србобран“ у свом 157-ом броју од 21 јула о. г. писмо из Бугарске, у ком писац јавља, како и Бугари јавно говоре да ће у скоро опет бити боја између Срба и Бугара и да ће Бугари узети Србима све до Тимока и Мораве и тд.

При крају писма нише овако: „Кад сам већ у ријечи, да напоменем и ову дрскост бугарску. Они врло жале што неће имати прилике да се побију и са Црногорцима, те тако са њима да сврше рачуне. Они би, веза, показали Књазу Николи шта су Бугари, и т. д.“

Прије свега ми не можемо вјеровати да већина бугарскога народа тако мисли, као што прича дописник „Србобран“, и да жели задјевницу са Црном Гором, без икаквог узрока, повода ни разлога.

Но кад би у томе било нешто истине, ми не бисмо никако примили бугарског изазива, зашто, ево како наш Књаз мисли, којему веле Бугари да би Му показали шта су:

(Станко).

Што растави, знаш ли оче,
Од јединства те народе,
Који плачу и кукају
Растргани — без слободе?

(Иван-Бег).

Кратко мисли из прошлости
И себичност Господара:
Симеуна, Звонимира
И Душана, нашег цара.
Грабише се сви тројица
Један другом о државе,
Завадиле родну браћу
Рад сујете, круне, славе.

А не шћене живовати
Ка' што братска браћа живе,
Но у зли час подораше
Један другом царства њиве!

Да је Србин Бугарину,
Као својо брату река:
Ево моје Србија је,
А Бугарска теби нека!

А Хрвате, бјате мили!
Теби твоје, мени моје,
А сиром твога душманина,
Ка' Хрвати, Срби стоје.

Ти обадва кад би Србу
Рекли: Србе! дај нам руку!
С тобом ћемо подносити
Драговољно сваку муку!

Сви тројица да су Грку
Мудрост дрвцу припознали
И ка' с добрим комшијама
На међама живовали. —

Друге птице би пјевале
Од Олимпа па до Драве,
У народе побркане
Би свјале мисли здраве!

Тога не би, па сад ево,
Што се збива, што се случу:
У окове туђин клеви
Сву тројицу уобручи!

(„Балканска Царица“, стр. 51—53)

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Биље цетињскога поља.

(Наставак).

Hieracium stipitatum. Rechb.

(У цетињском пољу наводе се још друге врсте *Hieracium*, које издавалац због оскудице књига није могао проучити. — Nel piano di Cetinje si trovano ancora altre specie di *Hieracium*, che però l'Autore per mancanza di libri, non poté determinare).

Inula L. — Хр. Oman, veliki korijen; т. Spraggincilla, laurenziana; ф. laure; в. Alant.

Inula Britannica L. —

Inula Conyza DC. —

Inula graveolens Desf. —

Inula Oculus Christi L.

(Oman: *Inula Helenium*, L. — ф. 159, пок. 106).

Lapsana L. — Хр. Sisavac; т. Lassana; в. Rainkohl.

Lapsana communis L. —

Leontodon L. — Хр. Regrad;

па:

(Даница)

Нек балканска земља наша
Свом остане сретњем пуку;
Јер ако би на њем икад
Ко подига' сјелу руку,

Ватра ња је изгорети
Са огњишта од слободе,
Народ наш се пуштит' неће
Ка' теоди да се воде,

Нит' Млеткама нит' Стамболу,
Да се веже, да се пути,
Балкански ће сви народи
За свој Балкан изгинути!

А на њему државице:
То нијесу ситне царе!
Као кусур да послуже
У рачуне међу царе!....

(„Балканска Царица“, стр. 197—198).

Из новина.

Ово су најзанимљивији одзиви рускијех новина на поздрав француског народа:

„Новое Время“ овако попраћа говор војничкога пристава код рускога посланства у Паризу, г. Фредерика, пригодно открића Шандијева споменика:

„Наш војнички пристава не бијаше код демонстрације француске војске и францускога народа ништа друго но гост; на демонстрацију изливше симпатија према Русији, није могао иначе одговорити но љубавно. А пошто су се том приликом показала чувства, што их за Русију чују Францези, може то бити Нијемцима општом опоменом, да високо штују руско пријатељство. Послије берлинскога конгреса почело се њемачко новинарство врло неделикатно и презирно, најпослије у некој мјери и непријатељски понашати према руским интересима. Непрестано уплијеташе њемачке у економску политику Русије, чује ова у великој мјери, јер је присиљена њемачком пријатељству допринашати материјалних жртава. Русија не тражи од њемачке никакве непосредне помоћи. Али намјеравају се непрестано било на оштећење било на потајне противље, које налази Русија у својој источној политици, настати ће питање, од каквог је вриједности Русији њемачко пријатељство. У посљедње вријеме рађа се у руском новинарству шесте ово питање. Без сумње је дакле потребно да се испитају и разјасне међусобни одношаји Русије и њемачке. Трајнија и ужа веза међу објема државама, искрено штовање главних интереса обје стране, служило би јамством дуготрајног мира, па не само да би обје државе уживале безбрижно благодети мира, те се опоравиле од унутрашњих неугодних одношаја, већ би такођер и друге јевропске власти држале, да је боље живјети у миру и неизнемиривати сујезде.“

„Ст. Петербургска Вѣдомости“ пишу о истом догађају:

„Опажа се очевидно да се француска политика у погледу на међународна питања знатно приближила у задње вријеме ставовишту Русије. Епизода у Нуарту може да нас подучи, од колике би важности и јакости био савез руско-француски, кад би у Паризу надвладала здрава начела и кад би се управа земље налазила у руку трајне и јаке владе, што би, наравно, било прије свега на корист саме Француске.“

т. Dente di leone; ф. Dent de lion; в. Löwenzahn.

Leontodon hastilis L. —

Leontodon saxatilis. Rechb. —

Matricaria L. Хр. Titrica; т. Camomilla; ф. Camomille; в. Kamille. *Matricaria Chamomilla* L. — Трицица, претенак, царев цвијет.

Onopordon L. — Хр. Škalj; т. Onopordon; ф. Onopordone; в. Esel-distel, Krebsdistel.

Onopordon Штыicum L. —

(Стричка, чкаљ: *Onopordon Acanthium* L. Пок. 106).

Pallenis. Cass. — Хр. Boca; в. Dornkopf.

Pallenis spinosa. Cass. —

Petasites. Gaertn. — Хр. Repuh; т. Farfaraccia; в. Pestwurz.

Petasites albus. Gaertn. —

(Репух, репушина: *Petasites officinalis*. Msch. — Пок. 106).

Pulicaria. Gaertn. — Хр. Buhača, bušnac; т. Pulcija, ceppta; ф. Herbe aux puces; в. Hšhkrant.

Pulicaria viscosa. Cass. —

Pyrethrum DC. — Хр. Srčun;

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 28. Јула.

(Из Двора). Његово Височанство Господар и Књаз пошао је са Њњ. СС. Књазом Нашљедником и Књазом Петром Карађорђевићем и г. министром Станком Радоњићем прошле недеље у понедељник на Ловћен, гдје је извољно провести четири дана и вртнути се у петак у јутро на Цетиње.

(Крштење). Јучер, у недељу, последије службе божје, крстила се у цркви цетињског мамастира друга кћи Њњх. Свјетлости Књаза Петра и Књагиње Зорке Карађорђевића. Свету тајну извршио је високопреосвештени г. митрополит Митрофан с придворним свештенством. Кум бјеше Његово Императорско Височанство Велики Књаз Николај, престављен царско руским министром на цетињском Двору, г. К. М. Аргиропулом, а кума бјеше Њено Императорско Височанство Велика Књагиња Евгенија Максимовићевна Олденбургска, престављена г. ђацом Ј. А. Лопухином, управитељком овдашњег Маријинског дјевојачког завода. Дијете је на крштењу добило име МИЛЕНА. Послије крштења пошло се Свјетлијем Родитељима, гдје су извјела доћи и Њњхова Височанства Господар и Књаз и Књагиња Милена те подијелити са Родитељима честитке на крштењу Свог другог унучета. Примивши поклоне и честитке пошла су Њњхова Височанства у Свој Двор, а остало отмијено друштво остане на обједу у Свјетлих Родитеља новокрштене Књагињице.

(Г. Керви Грин) пришио је на Цетиње у суботу, 19 јула, са својом породицом. С г. Грин дошао је из Скадра и секретар инглеске легације г. Шиле, и г. Пеџет. Г. Грин дошао је свом приликом да се поклати Њњ. Височанству посљедњи пут као преставник Велике Британије на црногорском Двору, јер је премјештен у Мароко, гдје ће заузимати виши положај у дипломатској јерархији. У суботу вече био је у Двору сјајан објед у почаст опронтајника, на који су били позвати, осим г. Грина и госпође, обје госпођице кћери и син му и г. секретар Шиле и г. Пеџет. У недељу по подне кренуо је г. Грин преко Котора за Лондон. Његово Височанство извољело је наредити Свој брод да превезе путнике до Трета.

(Турска, Црна Гора и колера) Има већ више од мјесец дана како је у Скадру подигнут забран против Црне Горе због колере. Како у нашој држави, хвала Богу, нити је ода било нити сад има трага од колере и како је наша влада наредила све да се наше границе ујемче против те немиле гошће, ми смо се уздали да ће тај

забран до сада престати. Но, у мјесто тога, дође нам невидовни глас, да је и у Цариграду подигнут још већи забран против Црне Горе — због колере.

Таквога чуда ваља још ни у Турској није било. Свјет се обрнуо наопако. До сад је колера обично долазила у Јевропу из Турске или бар преко Турске. Сад се Турци чувају и од оних крајева Јевропе, гдје о колери нема ни спомена. Нека што их није брига да оштете без невоље Црну Гору, с којом је паревина иначе у добром пријатељству; ал' што не мисле да тијем и себе штете и брукају! Ефендије као да су заборавиле на турску народну причу, по којој страх више свијета дави од колере. И заиста, брзо ће се увјерити на своју штету, да ће им тај дјетињасти страх много више нахудити но што ће то учинити колера — од здраве Црне Горе.

(Погреб Ј. Шефера у Дубровнику). Као што је јављено, свршена је погребна свечаност над пок. Јулијем Шефером у четвртак 17 јула, у Дубровнику. — Како покојник осим своје сестре гђе Тело, није имао у Дубровнику сродника који би се старали око припремања те тужне свечаности примио је ту дужност врло љубавно на себе и наредио све око припреме на опште задовољство г. *Лукрго Мако* министар резидент Њ. Вел. Краља Италије на Двору Њњ. Височанства.

На речени дан у 6 час вечера пошли су: преставник Његовог Височанства ађутант г. Благо Петровић и сви преставници страних дворова на Двору Њњ. Височанства у стап гђе Тело, гдје бјеше мртво тијело; ту су се брзо окупили и остала господа, чланови консуларног тијела, преставници државних и мјесних власти. Послије 6-ог часа снесе се тијело с првог сирата и спровод се крене к саборној цркви. За скрином су ишли чланови дипломатског тијела, за њима консули па остали чиновници и преставници. Ск иња је била обасута вијеницама. Најљепши међу њима био је вијенац те је положен на покојника по наредби Његовог Височанства. У име града Дубровника окитио је мртво тијело вијенцем г. начелник Рендић. — Послије опијела тега је опјевао пр. бискуп Водопић, допесено је тијело уз исту патњу на Пиле, одакле ће се првом приликом пренијети у Француску.

(Вријеме). Послије дуге суше и сунчане жеге, која већ пријетијаше да ће осујетити или бар осјетно оштетити најемјерније наде у овогодншњу жетву, поче у петак у јутро находити киша, од које се, ако још који пут нађе, може опоравити јаро жито, руметин и кртола, та важна прехрана црногорског народа. —

т. Cota-grande; ф. Pyrètre; в. Bergtramwurz.

Pyrethrum Achilleae. DC. —

Scolimus L. — Хр. Dragušica; т. Scolimo; в. Golddistel.

Scolymus hispanicus. — L.

Senecio. Less. — Хр. Starčac; т. Erba calderugia; ф. Seneçon; в. Kreuzwurz.

Senecio erraticus. Bert. —

Senecio erucifolius L. —

Senecio vernalis L. —

Senecio vulgaris L. — Жабља трава.

Sonchus L. — Хр. Krlj; т.

Crespina, erba cicerbita; ф. Saiteron, в. Gäusedistel.

Sonchus asper L. —

Sonchus oleraceus L. Горчица.

Sonchus pallescens. Pančić. —

Tanacetum L. — Хр. Vratid; т. Tanaceto; ф. Tanaisie; в. Reinfarrn.

Tanacetum vulgare L. — Вратич, повратич, уманика,

Taraxacum L. — Хр. Maslačak; т. Pisciacaue; ф. Dent de lion; в. Löwenzahn.

Taraxacum officinale. Wig. — Пипина погачица, понино гувно, маслачак.

Tragopogon L. — Хр. Turovac, kozja bradica; т. Barba di becco; ф. Salsifis; в. Bocksbart.

Tragopogon Tommasinii. Vis. —

(Туровет, козја брада: *Tragopogon pratensis* L. Фл. 171. Пок. 110).

Xanthium L. — Хр. Repinas, dikica, toričica; т. Lappola; ф. Lampourde; в. Spitzklette.

Xanthium spinosum L. — Боца.

XXI. CONIFERAE. — (Купреснеји; Пан. Фл. 231. Четинари; Пан. 138).

Juniperus L. — Хр. Borovica; т. Ginepro; ф. Genévrier; в. Wachholder.

Juniperus communis L. — Обична ошња, клека.

XXII. CONVULVULACEAE. — (Попонци; Пан. Фл. 182. Пок. 116).

Convolvulus L. — Хр. Zavit; т. Campanelle; ф. Liseron; в. Zussammengerollt.

Convolvulus arvensis L. — Слатковина, поповац.

Просвјета.

„Одјека“ јавља да је у Београду основано „Друштво св. Саве“, коме је смјер да шири српску књигу и просвјету, да гаји и подиже српска народна осјећања свијести и врлине српскога народа свуда где га има. „Друштво св. Саве“ радиће да поштине своју задаћу: 1. издавањем ваљанијех књига, слика и pjesама. 2. Подизањем и помагањем школа, где буде потребно. — Члан друштва може бити сваки Србин и Српкиња и сваки пријатељ Српства и народне просвјете.

Српске новине у Аустро Угарској покрету мисао да се и тамо оснује такво друштво.

Књижевност и наука.

О народности у историји с правничког гледишта *)

Питање о народности у историји представља се с правничког гледишта сл. пр. на.

Неки испитивачи мисле, да развиће свакога права мора бити искључиво народним. Они разумију то тако: да су у духу разних народа положене самобитне урођене особине, из којих произлази оно, што се зове „националношћу“. Од туда изводе: ако у духу сваке поједине народности леже самобитне особине, разлике, то развиће права мора тећи сагласно са тијема особинама, и не смије бити никаквих позајмљивања са стране, будући да таква позајмљивања истискују и потамњују од искона положена самобитна национална начела и тиме сметају самосталноме развићу народнога карактера. На основу реченога питање се своди на то: да ли има збиља самобитних народних особина, које се морају на ваза чувати у обичајима, правима, моралу, установама и т. д.? Дакле пита се прије свега, може ли се одржати основа тога назора, да постоје самобитне, урођене народне особине? Ми не одричемо да има народних особина, јер се збиља Србин разликује од Нијемца, Француза, Инглеца и т. д. и, на обрт, Нијеман се разликује од Србина, Руса, Француза и т. д.; ми само питамо, може ли се мислити, да су основе свију тих народних разлика од искона дате? Треба мислити, да све народне разлике, какве ми примјешавамо, имају историјски постанак и да се, слједствено, не може предпоставити, да су оне првобитно одликовале дух овог, или оног народа. Да оне имају историјски постанак, то се доказује тијем, што се народи индо-јевропски одликују различним народним карактером, не гледајући на јединство њиховог поријекла, јер, да су се ти народи разлики на разне стране од искона положеним особинама, различностима, то би их они сачували и у новоме мјесту својега пребивања. Питање је разјаснити врло лако: међу

*) Мил, Буше, Фихте, Сергијевић и др.

народима има разлика, по извор њихов није никако у томе, што су те разлике природне, него у томе, што су најпријед народи једнога поријекла, развијајући се на разне стране и живјећи у разним условима, добили ушљед тога различни карактер.

На тај начин, кад би и сви народи имали једнако поријекло, и кад би својства њихова од природе била једнака, ипак би и у томе случају могле никнути разлике, будући народи ваза живе у различним условима, који на сваки начин изазивају и разлику националних црта.

А по томе није нужде прибјегавати каквијем урођенијем особинама. Треба обратити пажњу на то, да националне разлике нијесу каква-то стојана непромјенљива величина. Те разлике постоје без сумње, но се оне непрестано мијењају. Не само оно, што се назива карактером народа, подлежи измјенама, ушљед особитијех историјских услова, но се, шта више, и физична организација човјека њима подвргава. Упоређење лобања Негара, вајрије пресељених у Америку с лобањама Негра који су се њеко вријеме доцније населили у исту, показује, да се лобање првих одликују много већом дебелином, него ли лобање других. Ако су се физичке особине овог или оног народа подвргавале измјенама под утицајем културе, то тим више има се основа предпоставити, да све, такозване, народне особине треба приписати историјским узроцима.

Наука је доказала да су сви индо-јевропски народи једног поријекла, те се све разлике, које се код њих опажају, морају приписати разним историјским условима. То исто треба казати и о свијем народима, же-гођ би они живјели. Све такве разлике у карактеру могу бити објашњене различним условима, а не каквим гођ природним особинама. Изучавајући човјека можемо доћи на мисао, да су природна својства његова свуђ једнака и све разлике могу бити објашњене различним климатским, историјским и другим узроцима, а не чим другим од искона даним. Вајц („антропологија“) долази на мисао јединства природе човјека. Својства човјеке природе, говори он, где би гођ живио, не дају могућности закључити, да је човјек по природи својој различно саздан. Може се допустити, да се у цивилизованим државама људи рабају с њекијем већијем зачећима, него ли код дивљијех народа, но и то својство није природно, него историјски добијено. У доказ своје тезе, Вајц наводи овај примјер: Међу јевропским пресељеницима у колонијама, вели, сачува се јевропска култура само у томе случају, ако се те колоније непрестано попуњавају повијегама силама из Јевропе; ако пак те колоније буду остављене саме својим силама, то оне под ути-

вом жарке климе, лакога добивања сретава за намирење првих потреба живота и т. д. врло лако показују тежњу пријети савршено коном начину живљења, који проводе мјесни дивљаци. Све што се разумије под националношћу, треба објаснити историјским узроцима, а не каквим од искона урођеним разликама, но то ипак не значи, да нема народних особина, које треба разумјети не као нешто природно, него као нешто, што се склопило под утицајем особитих околности, у којима је био постављен извјесни народ, које се особине с током времена мијењају. Дакле, када ми говоримо о националности, то је треба разумјети у реченом смислу. Народне особине треба узимати не као нешто искључиво, јер два различна народа, развијајући се у различним странама, могу стећи својим сопственим силама савршено једнаке црте бића; тако на примјер, ми не сретамо у једнога, него у многијех народа неограничну очинску власт, унижени положај фамилије и т. д. Значи, они могу бити слични ушљед дјелства једнаких узрока.

У историји се ми сретамо с таквим појавима, да народи никада, или барем врло ријетко, не живе савршено изолано један од другог, напротив од најстаријих времена почињу народи долазити у додир један с другим, и ушљед тога су поникли туђи утицаји и позајмљивања. Трагови тога нарушења националних особина у реченом органичном смислу сретаме се још у бронзовом периоду.

Разна оруђа тог периода очигледно носе трагове источнога утицаја. За тим с даљим развићем историје срета се све више и више туђи утицаји због све живљега опћења народа. Тако на примјер, римско право, које се рачунало саздањем римскога духа, напошлетку се доказало, да није строго национално, јер су историјски нашла туђи утицаји у најстаријем споменику римскога законодавства, у законима дванаест таблица.

Развиће Француске такође не може бити признато чисто националним. Првобитни становници те римске провинције усвојили су језик, обичаје, установе и т. д. Римљана и до таквога су се степена занијели свијем, што је римско, да су рачунали за част удесити своју фамилију на римски начин. Исто тако и у Германији примјешава се врло много позајмљенога; тако се римско право у Германији с XII. вијека признаје својим правом. У ново вријеме, с краја XVIII. и у почетку XIX. вијека, инглеске установе чине врло велики утицај на све јевропске државе па и изван ње. Из овога се види, да је чисто национално развиће врло ријетко. Шта више нема историје строго националне, него, на против, свака се историја представља смијешаном.

Овје се може поставити овакво питање: је ли збиља жељети, да се народи развијају у савршеном развођењу један од другог? Старо је, да речемо, немогуће измијенити, но је, то питање важно за будуће. Кад би било истинито мишљење, да су е почетка у духу свакога народа положена особита својства, која је извјесни народ дужан чувати, као свети завет у току све своје историје, то би смо наравно ми морали казати, да је сваки туђи утицај штетан, да свако позајмљивање само потамњава та првобитна својства, која су духу свакога народа урођена. Но ми смо виђели, да такав закључак није могуће учинити, и да су се, напротив, све народне разлике историјски развијале. Од туда, разумије се, не можемо се никакво показати у корист тога, да су туђи утицаји апсолутно шкодљиви; и пр. ми примјешавамо, да се народи те живе у развођењу од другијех народа, развијају више једнострано, него ли народи, који живе у опћењу, јер их опћење наводи на ширу арену.

При таквом опћењу народи се позвавају с бићем један другог и позајмљују све оно што им се чини да је лепше и корисније од својега.

И заиста, ми се сретамо с таквијем фактима, да гдје се опћење међу народима почело раније, тамо је ход историје био бржи и развиће културе било је успјешно. Западно-јевропски народи населили су се у предјелима, гдје је била односно високо развијена римска култура, те је и њихово развиће брже пошло, него ли Словена, који су заузели предјеле дивље, у којима нијесу нашла никакве културе, него још одбијали навалу азијатских пљачкаша, те по томе није ни чудо, што су заостали. И тако се не може казати, да су додир и сукоби с другијем народима и од туда почињу туђи утицаји и пријесадни шкодљиви. При томе треба обратити пажњу још и на то, да ако се што гођ и позајмљује, то неће уништити све те особине, којима се извјесни народ одликује од другог, и да позајмљено ваза мијења свој вид под утицајем развијенијех околности средине. Узмимо н. пр. хришћанску религију; она није национална, међу тијем у свакога је народа она добила особити облик. У нас се она јавила у виду православља, у других народа у виду протестантизма а у неких у виду католицизма и т. д. И тако један исти појав код развијенијех народа измијенио се под утицајем разних историјских услова, начина живљења извјесних народа. Може се показати много таквих примјера, да се развиће позајмљивања модифицирају сагласно карактеру народа и његовом духу. Инглеске представителне установе измијениле су се под утицајем мјестних особина. Мислим, да је лако схватити, да је неосновано непријатељски одбијати културу други-

Convolvulus Cantabrica. L. —
Convolvulus sepium. L. — Јадужак.
Convolvulus tenuissimus. Sith. —
XXIII. CORNEAE. — Дренови;
Фл. 148; Пок. 58).
Cornus. L. — Хр. Дrien; т.
Corniolo, sanguinella; ф. Cornouiller,
н. Kornelkirsche.
Cornus mas. L. — Дрен.
Cornus sanguinae. L. — Спба.
XXIV. CRASSULACEAE. — (Фл.
137).
Sedum. L. — Хр. Žednjak; т.
Sedo; ф. Orpin; н. Fetthenne, Mauerpfeffer.
Sedum acre. L. —
Sedum Cepaea. L. —
Sedum sexangulare. L. —
Sedum Hispanicum. L. —
Umbilicus. DC. — Хр. Pupa-
lavica; т. Scodelline; н. Nabelkraut.
Umbilicus pendulinus. DC. —
XXV. CRUCIFERAE. —
(Кресташине; Фл. 86. Пок. 131).
AETHIONEMA. R. Br. — Хр. Ко-
булица; т. Rapičola; н. Steintäschel.
Aethionema Saxatile. R. Br. —

Alyssum. L. — Хр. Tarica; т.
Alisso; ф. Alysson; Steinkraut.
Alyssum calycinum. L. —
Arabis. L. — Хр. Guščarica;
т. Baccellina; ф. Arabette; н. Cause-
kresse.
Arabis Gerardii. Bess. —
Arabis hirsuta. Scop. —
Barbarea. R. Br. — Хр. Ba-
rica; т. Erba di S. Barbara; н. Win-
terkresse.
Barbarea vulgaris. R. Br. —
Berteroa. DC. — Хр. Sivka;
т. Berteroa; н. Graukresse.
Berteroa mutabilis. Vent. —
Bunias. R. Br. — Хр. Repušac;
т. Cascellone, raperonzolo; н. Zacken-
schatz.
Bunias Erucago. L.
Camelina. Crantz. — Хр. La-
nak, vrginosina; т. Camarina; camelina;
ф. Caméline; н. Leindotter.
Camelina Sativa. Cr. — Данак.
Capsella. Moench. — Хр. Tar-
čuzak; т. Borsacchina; ф. Bourse à pa-
steur; н. Hirtentaschel.
Capsella bursa pastoris. Moench. —
Русомача, тарпужак, хоћу-нећу.

Cardamine. L. — Хр. Režuba; т.
Cardamine; ф. Cardanine; н. Schaumkraut.
Cardamine graeca. L. —
Draba. L. — Хр. Gladuša; т.
Fjorellino della fame; ф. Drave; н.
Hungerblümchen.
Draba verna. L. —
Erysimum. L. — Хр. Trizalj;
т. Erisimo, crespinnaccio giallo; ф. Vélar;
н. Schotendotter.
Erysimum Cheirantus. Pers. —
Lepidium. L. — Хр. Orbač,
gronica; т. Crescione di terra; ф. Pas-
serage; н. Kresse.
Lepidium Draba. L. —
Lepidium graminifolium. L. —
Lepidium ruderale. — Гропница,
трава од гропнице.
Lunaria. L. — Хр. Мјесећина,
мјесећина, мјесећно златје; т. Lunaria; н.
Mondviole.
Lunaria biennis. Moench. —
Lunaria rediviva. L. —
Nasturtium. R. Br. — Хр.
Dragušk, potočarka; т. Crescione; ф.
Nastorce; н. Brunnenkresse.
Nasturtium lippicense. DC. —
Nasturtium sylvestre. R. Br. —

(Поточарка, угац: Nasturtium of-
ficinale. L. Фл. 86. Пок. 17).
Raphanus. L. — Хр. Rodakva,
rodka, rovtinica; т. Radice, ravno; ф.
Radis; н. Rettig.
Raphanus Raphanistrum. L. —
Raphanus sativus. L. — Потква.
Sinapis. L. — Хр. Gorusica; т.
Senape; ф. Senové; н. Senf.
Sinapis arvensis. L. — Горупина.
Sisymbrium. L. Хр. Oranj. т. Si-
simbrio. ф. Sisymbre. н. Ranke.
Sisymbrium Columna. Scop. —
Sisymbrium officinale. Scop. —
Sisymbrium Thalianum. Gaud. —
Thlaspi. L. — Хр. Mošnjak; т. Er-
ba montanella; ф. Tabouret; н. Taschel-
kraut, hellerkraut.
Thlaspi perfoliatum. L. —
XXVI. CUCURBITACEAE. — (Ку-
курбитане. Фл. 135.)
Bryonia. L. — Хр. Debeljača;
т. Barbone; ф. Bryone; н. Zaurtibe.
Bryonia alba. L. — Дебелица.
Bryonia dioica. Jag. — Давла таква.
(Наставиће се.)

јех народа. На против, све, што је у најпреднијех народа добро, то треба да заостали народи позајмују и тим своје мане поправљају. Западни су народи, у своје вријеме, врло много позајмљивали, на их то није упростило. А ми Словени, ако смо приморани више позајмљивати, него давати, није за нас никакво поплашење, нити увреда, јер смо се налазили и још се налазимо у мање згоднијем околностима, него ли западни народи. Боже се туђим добром користити, него своје зло, тријети и обожавати. Но треба при свему томе казати, да при свакојем поједином позајмљивању може нишнути питање, је ли добро оно, или не, гледе потребе човјека, тежње, његове природе и т. д. Н. пр. у нас су најстарији занаци ишчезнули у млогом погледу под навалом освајача, и државне организације (народна и лична слобода, поретни судови и т. д.).

Борнез.

(Свршиће се.)

Мислимо да ћемо угодити својим читаоцима у Црној Гори, ако им овдје изнесемо приказ ономад споменутог дјела Миклошића о Црној Гори, те га је приказао проф. Александар Сандић, вриједни ученик Миклошићев, у новосадском „Стражилову“. Док нам не стигне наручена књига, молимо читаоце да се задовоље с тим приказом. Ево га:

DIE SERBISCHEN DYNASTEN CROJEVIĆ Ein Beitrag zur Geschichte von Montenegro. Von Franz Miklosich, wirklichem Mitgliede der kais. Akademie der Wissenschaften. — Wien 1886. In Commission bei Carl Gerold's Sohn, Buchhändler der kais. Akademie der Wissenschaften.

Прештампаано: Aus dem Jahrgange 1886. der Sitzungsberichte der phil. hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften. CXII. Band. I. Heft S. 29. и т. д. Српски господари Црнојевићи. Прилог историји Црне Горе, од Фрање Миклошића, правог члана академије наука. У Бечу 1886. и т. д. коло велике 8^о. стр. 66. цијена ?

I.

Седм писмама српских од године 1523. са преводом им њемачким истог доба -- изнесе нам на свијет велики и славни словениста Фрања Миклошић у тој својој знаменитој расправи, коју зато и написа, те смо ради, по обећању ево да је прикажемо поштованим читаоцима овог листа.

Та писма сачувана су и наша се у Бечу, у архиви ц. кр. коморе дворске (сад у архиви заједничког министарства финансије) у завезљају под бројем 18.579. R. A. 174. Писао их на „Блату (езеру) Скадарском“ поменуто године 1523. Скендер-бег Црнојевић „санџак (цара турског намјесник) црногорски и приморски и свој земљи дуклановој (Зети) господин“ -- на руке дужду и господи млетачкој, и још другима тамо у Млеткама (Венецији).

Писма су ова знаменита за познање српског језика и правноса оног доба, прије триста и шест и три године -- па онда и ради сувременог им превода њемачког: те се тако, на први мах видјети може, куд је одмакао био у напријед језик нам српски тада од језика њемачког и правноса му, бар званичног.

Осим тога -- вели још часна старица Миклошић -- тај је споменик прилог историји млетачке републике и крајева у приморју јадранском а изреком историји Црне Горе.

Расправу ову подијелио је поштовани писац јој на шест дјелова ради лакшег прегледа и обавјештаја о свем, што се ту казује: у I. дјелу су та наговјештена писма српска са сувереним пријеводом на њемачки; у II. је њеколико бљешкака о тим писмима; у III. су званична писмена, из којих се види, како су та писма Скендер-бегова са Блату Скадарског дошле у речену архиву дворску, у Беч; у IV. је хронолошки обавјештај о Црнојевићима од године 1351. у дипломи цара Стефана Душана Силног на до године 1526., те по тим историјским бљешкакама изводи нам лозу и поријекло Црнојевића; у V. је кратак поглед унутарње историје и владавине у Црној Гори; у IV. додао је: 1. ко-но бјеше Стеван Марамовић; 2. о владачачкој лози Бурашковића, омет редом хронолошким од године 1420--1454.; 3. показује нам поуздане изворе историји породице Црнојевића; напољењу 4. наређа књижевна дјела о историји Црне Горе.

За нашу работу ову и приказ те расправе Миклошићеве најпреча су нам та седм писма Скендер-бегова

Црнојевића, како рекосмо: због језика српског и правноса оног доба; зато ћемо ето у кратко рећи и шта у којем пише.

У првом писму свом тужи се Скендер-бег Црнојевић дужду и господи млетачкој, што се Млетчани не држе мира, који углавном са султаном Сулејманом, и прије њега са султаном Селимом, не издају злочинце ни харачнике поданке султана, који утекоше у млетачку област: „... пръвствла господо, тако рекосмо, да не може бити ни едла мџина (штета) великому цару (турскому) од мџе и од градовъ вашних царству његову, ни да може утећи зб (за) -- зао, неваљао чоек невѣрникъ ни харачникъ великога цара (турског) у градовъ мџе вашних, него кда би се наш (наша-наша) таки зб чоек невѣрникъ али харачникъ великога цара, да улеа у граду вашему, да га даду опета пограничникомъ санџакомъ (намјесником) царства његова (турскога). И пак тако њеръ где ухвати погранични санџакъ вашга злочини и шапина (разбојника), гди е утеб у змљи честитого цара, да га ухвати и да га да у руке провидуру или кнезу од градовъ вашних. И на тому би миръ. И тако рџосмо, тако да буде. Али, господе, имаю провидури и кнезози ваши и властвѣ, кои стоу у градове ваше на овви крае, теръ заповѣстъ господца вашга не слушаю, волю честитого (цара турског) нѣ врше, него имаю люди царѣви, кои харачъ честитому цару даю, а у градовъ ваше и у мџа ваша утечу, у Которъ и Баръ и Уцињ и у Паштровиња. Я ихъ просимъ и заручуемъ ихъ пръвствломъ полагомъ господца вашга и главу од десѣт да ми даду люди царѣв, да добу опета на бачинахъ своехъ харачъ честитому цару да даю, а мене да служе, а сами еромаси да живу на бачинахъ своихъ и у кубахъ своихъ у животу честитого цара а они м-и хъ дати не хоте, него ихъ држе у градовъ ваше и шъ нима работан, и веће може бити, господе, мџине (штете) великому цару на годину него петъ сѣт (стотина дукатъ одъ) оввиныхъ градовъ вашних, толико ло и царѣвнихъ држе у себъ...“ Иште по том од дужда и господе млетачке, да пошзу тамо једнога снајдика (вијешника) да види „що се чини одъ провидури и од кнезози (млетачки) и од властвѣ, кои стоу у градове (млетачке)... колико люди царѣвнихъ држе у себѣ и колико мџине честитому цару на годину чинѣ туи ње те вели видѣти вашнихъ провидуръ и кнезозъ и градовъ вашних правду и неправду“... На онда наставља, колико је неприлике и натѣге имао с њима и сам „одъ кдада ни (нам, њему) дао бољ и честити нѣ в царъ повратио отачѣску и бачинѣскују змљу ш номе обладати и гоноцловати“ те онда поносито додаје: „еръ писемо ми како бѣсѣвсѣ: санџакъ и остала непозвана господо, кои доходе по краехъ владѣниѣ вашга господца, теръ харачу градове ваше и села ваша и винограде градовъ вашних, него смо ми стари пријатели одъ дела и оца вашга“... Попређује напољењу и вели: „еръ ње бити госпоцу вашему (млетачком) вѣлика рибѣ за овви работѣ и мџине, кое се чинѣ на овви крае царству његову (цара турског) те понавља: „Ми люди царѣвѣ ищемо одъ градо-вашнихъ, и они нѣхъ дати не хоте. Али, господе, ви знате, що говори светов еванѣлѣиѣ: вѣ саки докољни буди оброки своими“... Тузи се, како Млетчани со продају поданицима султановим у бѣсѣце: „що е на царѣва солида за три али за четѣри динарѣ, тои ваши людѣ (Млетчани) продаю за едѣн динарѣ“. Препоручује им кнеза „старограѣвог“ (булѣванског), којѣга Млетчани ондѣ за суђају поставише, за што „онѣ испраля и чини свакому чоек праву суд по воли и по заповѣсти пръвствле господе -- (млетачке) те е достоинъ и болѣ чѣсти да се сподобѣ“; препоручује им још и дѣцу господина Гурѣа (Гурѣа Црнојевића)... „еръ дође врѣме, кда те и они послужити госпоцу“ млетачком. Ово прво писмо најдуже је и најзнаменитије; захвата у расправи овој 151 ред ситнијих слова Шафарикових, а то је три пуно стране на коду велике јој осмине.

(Свршиће се.)

ПОБУНА РАДИ КОЛЕРЕ.

Читамо у италијанскијем листовима; од 16 јула:

„Ономад се примицала једна барка из Сенеке Ријене према отоку Рабу. Кад је Рабљани угледаше, пошете јој, на више барака, у сретање и стадоше пуцати на њу. Ријечка барка полове власт у помоћ, умјешају се жандарми те помогну ријечкој барци да пристане те се Ријечани из барке испрају. Но на брзо снађе једног од отијех Ријечана колера. На то се ваз изард на Рабу озбиљно побуну и жандарми не могаху ништа против побунѣног народа. Власта зу потражише војске у помоћ.“

ЧИТУЉА.

Читамо у „Н. Б. Дневнику“:

† ХРИСТИНА Б. ЈАКШИЋ. У петак 11 ов. м., у 1/4 сата угаси се живот једне мученице. Христина, удова Буре Јакшића, чувеног пјесника и умјетника, затворила је очи за навјек, остави сина Милоша и кћер Милеву, та последња два члана Бурине породице, да вјечно тугују.

Погојница, борећи се са разним неприликама у животу, пала је у кревет и послѣ дужег боловања, подлегла горкој судбини. Смрт мужа јој Буре, затим сина Бедуша, кћери Тијане и њена два бѣтета, бјеху пет тешких неизлечимих рана, које је прије времена опремише у гроб.

Бону на постели, дворца је њена јединица кћи, проводише многе дане и ноћи без сана и покоја -- дворца је онако како се може да двоји добра мати од одличне кћери; а млада типографска пјевачка дружина „Јакшић“, својим тујним појављем отпричала је покојницу до гроба.

Пријатељи и поштоваоци Бурини, и ако су знали за болијест покојнице, нијесу сматрали за дужност, да је обиђу и виде. -- Па не само што је за живота не обиђоше, него јој ни при погребу присуством својим последњу почаст не указаше, јер осим неколико мџахъ људи и најближих комшија, никога од чиновника и књижевника не бјеше на погребу, и ако су посмртне објаве свуда по вароши, у суботу рано растурене биле.

Заиста жалосно да се тако одаје пошта породици неумрлог Јакшића!

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 9 јула. -- Ове нођеље имали смо средње и јаке вјетрове од I. и IV. кв. мирно море и ведро небо. На улазак Бојане има дубине највише 4 3/4 ноге млетачке.

Доједрише:

Траб. при. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуб Сука, из Обота, празан.
Траб. при. „Харилје“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, из Уциња, празан.
Траб. при. „Флор ди С. Никола“, тон. 40, кап. Омер Шабан, из Уциња, крџат.
Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, из Обота, празан.
Траб. при. „Дуе Амичи“, тон. 24, кап. Фазли Гучи, из Обота, крџат.
Траб. при. „Угурлије“, тон. 39, кап. Ислам-бег, из Обота, празан.
Траб. турка „Еленица“, тон. 22, кап. К. Муштафа, из Уциња, празан.
Траб. при. „Дивина Провид“, тон. 19, кап. М. Хасан, из Уциња, празан.
Траб. при. „Дуе Фратели“, тон. 25, кап. Шеѣр Мехмед, из Обота, крџат.
Траб. при. „Махмудије“, тон. 32, кап. Муштафа Сулејман, из Обота, крџат.

Одједрише:

Траб. при. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуб Сука, за Уцињ, празан.
Траб. при. „Харилје“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, за Дубровниѣ, празан.
Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, за Уцињ, празан.
Траб. при. „Дуе Амичи“, тон. 24, кап. Фазли Гучи, за Млетке, крџат.
Траб. при. „Угурлије“, тон. 39, кап. Ислам бег, за Фиуму, празан.
Траб. при. „Дуе Фратели“, тон. 25, кап. Шеѣр Мехмед, за Тријешѣ, крџат.
Траб. при. „Махмудије“, тон. 32, кап. Муштафа Сулејман, за Тријешѣ крџат.

РАЗНЕ ВИЈЕШЛЕ.

(Пијавица као барометар). Одавно су почели њеки специјалисте -- практичари да посматрају њеке животиње и дошли су до тога закључења, да њеке из њих предчувствују промјену времена, и да њеки способом показују својим двицањем тијела та предчувствѣја. -- Сада је један из подобних исељдоватеља указао, којим путем може се на пијавице то виђети. Обичну нашу пијавицу треба ставити у боцицу напуњену водом, на дно које ставе мало вијеска и неколико ситних камиџака. Сву зиму пијавица спава на дну беде савијена у прстен. Чим се приближава топло вријеме, она испливѣ на површину воде, у лијено вријеме пијавица лежећа мирно на дно беде, по предвиђајући брво вријеме почиње немирно се мицати и одвијати. Том приликом ако она час плива на површину, а час се спушта на дно предстоји очекивати силни вјетар или бору гледајући по есперѣи њеног двицања. Ако се она само извија као змија не ронећи треба очекивати кишу. Пред олујом она као да хоће да искаче из воде тако силно на њу упливаше дјенство слектрике у ваздуху.

Ова истина основана на фактима доведла је њеке научењаке да вјерују да је пијавица најбољији барометар. Држати пијавице није скупо лако је и без мукѣ. Само треба боцицу стављати на прозор ко не на сунце. Зими два-пут у мјесец а љети четири пут мијења се вода и пијесак у боцици.

Читамо у „Н. Б. Дневнику“:

„(Вепар појо даначне протокеле). Из села Грабовице у окр. Бу пријеском јављају нам за овај интересантан догађај: Прије извјесног времена селани седа Грабовице поднесу жалбу начелнику среза деспотовачког, против свога месног кмета Димитрија Миладиновића, што је више данка од селана наплаћивао. Пошто на тужбу не добише одговора они поново затраже да се предузме извиђај, али од самог оптуженог кмета добише одговор, да је њихова тужба прѣстала јер по перѣи његовој у општинску канцеларију ушао је венар назимак Арсе Радосављевића и појо све даначке прѣтоколе, по којима је он данак скупио, и да је за то Арсу казнио са десѣт динара.“

Овако чудо још се ваља није није десило!“

Можда није ни чудо, кад се добро промисли. Јамачно је данак био довољно мастан.

ОГЛАСИ.

БРОЈ 358.

ОБЈАВА.

На 1 августа ове године биће лицитација руја бјелопавлићког. Трговци који га желе купити, нека се на речени дан пријаве на Даниловград.

Цетиње, 26 јула 1886.

Из канцеларије Мин. Финансије.

ОБЈАВА.

Овијем се износи на продају имање Николе Вучићѣ при Вељем брду у Враничѣ њиве. Ту имаде 55 рал земље све у једном комаду. (Близу вилског пута који тудије пролази), у авлији од 32 квадратна метра имаде једна кућа са 5 комара на горњем поду. Уз кућу симетрично је приграђена и једна кућина. Мало даље имаде још једна кућа поземљуна од 15 метара дужине која служи за држање животиње. Земља је готово сва зидом ограђена. Ко би желно ово имање купити, а није му подрбно познато, нека пође да види, и нека се обрати окружном суду у Подгорицу, ље ље се имање предати опоме који до 12 октобра ове године највишу цијену понуди.

Број 359.

Цетиње, 26 јула 1886.

Из канцеларије министарства финансије.

ОБЈАВА.

Куће покојног Ника Баћа толико су пута издаване на јавном аукциону до данас се само пош Шуту Бурашковић пријави да би желно исте купити и то за 610 талијера. Надлежне власти видѣше да куће ни полак од њихове вриједности не дају те из тог узрока продужише рок за продају истих до 14 октобра т. г. када ље се ма по којој цијени предати другом или пону Шуту за исто.

Цетиње, 26 Јула 1886.

Управа вароши Цетиња.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Госп. Илија Јову Пантелићу, Марибор. Пазљиво вам овај број листа, да му видите цијену. Ако не бѣ сте желели да вам долази лист даљо молимо да вриете овај број, иначѣ молимо да пошљете што прије прѣплату.